

Bij het neerschrijven van dit editoriaal is het nog steeds niet duidelijk wanneer de onderhandelingen over het Strategisch Plan worden afgerond. Het is best mogelijk dat wanneer u deze zinnen leest onze regering haar keuze voor een welbepaald scenario al heeft gemaakt. Een plan hebben is één. Vervolgens telt de implementatie. Sowieso is het altijd nuttig even stil te staan bij de **basisvoorwaarden die maken dat een plan ook kan worden uitgevoerd**.

Sinds het einde van de Koude Oorlog werden meerdere Strategische Plannen voor Defensie ontworpen. Een reeks convergentiecriteria - die tot doel hadden om het defensiebudget van ons land op termijn op te krikken tot het Europees gemiddelde - werden hier vaak aan toegevoegd. Helaas dient hierbij vastgesteld dat de ene (onafgewerkte) hervorming voorafging aan een volgende, waarbij alweer meerdere essentiële doelstellingen niet werden gehaald. En aldus bleef de toekomst van Defensie steeds gehypothekeerd. En nu? Nu komt het erop aan om hieruit de juiste lessen te trekken.

Het is duidelijk dat bij de vorige plannen één vuistregel om succes te behalen nooit werd gevolgd. De “beloofde” **financiële stabiliteit** werd nooit “verankerd”. Strategische doelstellingen vergen een strategisch vasthouden van het bijhorend budgettair plaatje. Dit geldt zowel voor het investeringsluik als voor het globale budget van Defensie.

VEILIGHEID

De kerntaak van Defensie is deelnemen aan militaire operaties. In de huidige geopolitieke context wordt Defensie steeds vaker ingeschakeld in een preventief beleid, waarbij bijstand wordt verleend aan partnerlanden bij de uitbouw van een gedegen en een democratisch leger. Wanneer gewelddadige conflicten losbarsten, wordt dan weer van militairen verwacht dat zij op het terrein de voorwaarden scheppen opdat een politiek stappenplan en aanvullende sociale en economische programma's een kans op slagen verkrijgen. Het gaat hierbij inderdaad nooit om louter “militaire oplossingen”. Defensie vervult hier de rol van katalysator om “duurzame oplossingen” te bewerkstelligen. Dit houdt uiteraard in dat op politiek en diplomatiek vlak de aandacht niet mag wegval-

len, dat op het terrein in eerste instantie ontwikkelingshulp wordt geboden en dat vervolgens aan duurzame economische relaties wordt gewerkt. Het belang van een preventief en een alomvattend beleid inzake crisisbeheer kan nooit voldoende worden onderstreept. De recente gebeurtenissen in Parijs en in ons land herinneren ons eraan dat de verwevenheid van veiligheid in eigen land met veiligheid daarbuiten alsmaar toeneemt.

INVESTEREN

Het militaire luik van crisisbeheer vergt in de eerste plaats investeringen in aangepaste militaire wapensystemen. In het verleden hebben de strategische plannen voor Defensie op dit punt de objectieven vaker niet dan wel gerealiseerd, omdat het investeringsbudget werd beschouwd als de afsluitpost van het globaal budget: de post waaruit in eerste instantie diende geput bij elke besparingsronde. Met als resultaat dat de investeringen momenteel zowat op “nul” staan, net nu grote investeringsprogramma’s zich aandienen.

Het is duidelijk dat het investeringsluik aan een nieuw “statuut” toe is. Een duurzame budgettaire verankering over meerdere jaren – over meer dan één legislatuur- is een *sine qua non*. Immers, de afbetaling van grote programma’s vergt decennia en dus een overeenstemmend budget. Enkel een “**programma-wet voor de verwerving van grote wapensystemen**” biedt hier enige garanties.

Gelet op het gebrek aan investeringen gedurende de laatste jaren dient er daarenboven op toegezien dat nog binnen deze legislatuur de eerste contractuele stappen kunnen worden genomen, om dringende dossiers op te starten.

PARAAT STAAN

Daarnaast is er tevens behoefte aan stabiliteit voor het globale budget voor Defensie. In hoofdzaak gaat het hier om de personeelskosten en de kosten verbonden aan hun opleiding en training. De zorg om eenheden permanent operationeel te houden staat hier centraal. Er kan niet worden getornd aan de veiligheid van de eigen troepen en evenmin aan de veiligheid van de lokale gemeenschappen waarvoor wij verantwoordelijkheid opnemen bij militaire vredesoperaties. Uiteraard gaat het hier ook om de kosten rechtstreeks verbonden aan dergelijke operaties.

Met het huidige budget voor militaire uitgaven - dat overeenkomt met 0,5 % van het BNP – dient erkend dat binnen afzienbare tijd weinig of niets van dit alles nog haalbaar is. De onafgebroken reeks aan besparingsronden van de voorbije decennia hebben er toe geleid dat we nu op zowat de laatste plaats staan inzake defensie-uitgaven, zowel in EU als in NAVO verband. Geen convergentie dus. Integendeel, we verliezen stilaan de aansluiting met onze traditionele partners, die in hogere versnelling rijden.

Voor het op peil brengen van het globaal defensiebudget is dus eveneens een innovatieve aanpak vereist. Ditmaal met het inlassen van een stevig verankerd groeipad voor pakweg de volgende vijftien jaar. En ook hier biedt enkel een wettelijk initiatief enige garanties : een “budgetwet voor Defensie” waarin een jaarlijkse groeivoet wordt vastgelegd.

YES, WE STILL CAN

We leven gelukkig niet meer in een periode van koude oorlog. Maar de huidige geopolitieke context heeft ons intussen wel een koud ontwakken bezorgd. Preventie en crisisbeheer zijn essentieel. De rol van Defensie hierin evenzo.

Binnen Defensie hebben velen het beste van zichzelf gegeven om van de vorige hervormingsplannen het beste maken. Dat zal nu niet anders zijn. Op voorwaarde dat we de harde lessen uit het verleden trekken - en de budgettaire aspecten wettelijk verankeren - kan en dient ditmaal met het nieuwe Strategisch Plan wel succes behaald.

Een herkansing zit er niet meer in. Elk scenario dat nu voor Defensie wordt vooropgesteld dient ten volle gerealiseerd of het komt neer op palliatieve zorg.

*Jo Coelmont
Brigadegeneraal van het vliegwezen b.d.
Senior Fellow KHID en lid van het redactiecomité*